

ΑΙ ΤΡΕΙΣ ΠΗΓΑΙ ΤΗΣ ΑΝΘΡΩΠΙΝΗΣ
ΕΥΔΑΙΜΟΝΙΑΣ.

Τὸ Ἐξω, τὸ Γινώσκω καὶ τὸ Δύναμαι εἶναι αἱ τρεῖς μεγάλαι πηγαὶ τῆς ἀνθρωπίνης εὐδαιμονίας, ἀπὸ τοῦ ὑπερτάτου τῶν βασιλέων μέχρι τοῦ ἐσχάτου τῶν ἰδιωτῶν.

Τὸ Ἐξω, συνιστᾷ τὰ πλούτη.

Τὸ Δύναμαι, τὴν δύναμιν.

Τὸ Γινώσκω, τὰς γνώσεις.

Τὰ πλούτη εἶναι διαφορῶν εἰδῶν, δηλαδὴ ἀκίνητα ἢ κινητὰ, δημόσια ἢ ἰδιωτικὰ, ὑλικά ἢ αὔλα, ὀρατὰ ἢ ἀόρατα, ἢ καὶ συνίστανται εἰς κεφάλαια ἢ εἰσοδήματα. Οὕτως ἡ ἰδιοκτησία τῆς γῆς, ὁ οἶκος, τὰ κοιμήλια, τὰ μεγαλοπρεπῆ σκεύη, τὰ παντὸς εἶδους συναλλάγματα, κτλ. εἶναι ἀναμφιβόλως πλούτη. Ἀλλὰ καὶ ὅποιον δήποτε ἐπάγγελμα ἢ τέχνη βάνουσος, ἡ ὑγεία, ἡ διαγωγή εἶναι ὁμοίως ἀληθῆ πλούτη. Ἡ διαφορὰ δὲ μόνον εἶναι ὅτι τὰ κοινὰ ταῦτα πλούτη δὲν δύνανται νὰ ἀνταλλαχθῶσιν. Οὕτως ὁ ξυλουργὸς παρέχει μὲν εἰς τοὺς ἄλλους τὰ ἔργα τῶν χειρῶν του κρατεῖ ὅμως εἰς ἑαυτὸν τὴν εἰς τὴν τέχνην ἰκανότητα του, διότι δὲν εἶναι δυνατόν νὰ τὴν ἀποσπᾷ ἀπὸ τὸν ἑαυτὸν του καὶ νὰ τὴν παραχωρήσῃ εἰς ἕτερον ὡς ὁ ἰδιοκτῆτης ἀπαλλοτριούται ἀπὸ τὸ κτῆμά του. Οὕτω χιλιάδες ὑποκειμένων ἤθελον πληρώσει μυριάδας χρημάτων διὰ νὰ ἀγοράσωσι τὴν ὑγείαν ἢ τὴν δύναμιν ἑνὸς ὁποῖος περιπλανᾷται ἀνυπόδητος εἰς τὰς λεωφόρους, τὴν ὁποίαν καὶ εὐχαρίστως ἤθελε τοὺς πωλήσει οὗτος, ὡς καὶ τὰ λοιπὰ πράγματα του, ἂν ἡ πώλησις αὐτῆς ἦτον εἰς τὴν ἐξουσίαν του. Ἐκ δύο ἐπίσης ἰκανῶν τεχνιτῶν καὶ ἐξ ἴσου πληρονομένων, ὁ εἰς ζῆ ἀνέτως, ἢ γίνεται πλούσιος, ὁ δ' ἄλλος ὑπάρχει εἰς τὴν ἀθλιότητα. Διότι ὁ εἰς ἔχει διαγωγήν, πηγὴν ἀνεξίτηλητον πλοῦτου! καὶ ὁ ἄλλος δὲν ἔχει. Ἡ δὲ διαγωγή αὕτη συνίσταται εἰς τὰ δύο ταῦτα, α. εἰς τὸ νὰ ἐργαζώμεθα, καὶ β. εἰς τὸ νὰ οἰκομῶμεν. Ὅποιος ἐργάζεται χωρὶς νὰ οἰκονομῇ, ὅποιος οἰκονομεῖ χωρὶς νὰ ἐργάζεται, ἔχει μόνον τὸ ἥμισυ τῆς ἀρετῆς τὴν ὁποίαν ὀνομάζομεν Διαγωγήν.

Ἐκ τῶν ἀνωτέρω δ' ἴδομεν ὅτι τὰ πλούτη εἶναι διαφορῶν εἰδῶν. Ἐπιμένως δ' ὅποιος ἔχει ἐπάγγελμά τι, ποτὲ δὲν θέλει εἶσθαι πτωχὸς, ἀρκεῖ μόνον νὰ ἔχη καὶ διαγωγήν, ἥτιον νὰ ἐργάζεται καὶ νὰ οἰκονομῇ.

Πολυτεχνίτης καὶ ἔρημος, εἶναι κοινὴ παροιμία ἐφαρμοζομένη εἰς τοὺς ὅσοι ἐπαγγέλλονται πολλὰς τέχνας, ἀτελῶς γνωρίζοντες αὐτάς. Ἐκ τοῦ ἐναντίου ὅμως δὲν δυνάμεθα νὰ ἀρνηθῶμεν ὅτι ὁ ἔχων δύο ἢ τρία εἶδη πλοῦτου, γίνεται καὶ πλουσιώτερος.

Ὁ στοιχειοθέτης παραδ. χάρι. τῆς τυπογραφίας ὁ ὁποῖος γνωρίζει καὶ τὴν τέχνην τοῦ βιβλιοδέτου, ἔχει κατὰ τὴν παροιμίαν δύο χορδὰς εἰς τὸ τόξον του. Ὁ ζῶν ἀπὸ κανονικόν τι εἰσόδημα, ἢ ἀπὸ τόκους τῶν χρημάτων του, καθίσταται πλουσιώτερος ἂν ἐπαγγέλληται καὶ ἔργον τι. Ὁ τραπεζίτης ὁ ὁποῖος συμμετέχει εἰς ἀτμοπλοίων λόγ. χάρι. ἢ σιδηροδρόμων ἐπιχειρήσεις καθίσταται πλουσιώτερος τοῦ ἀπλοῦ τραπεζίτου.

Τὸ αὐτὸ δὲ λέγομεν καὶ περὶ τῆς δυνάμεως. Καὶ αἱ δυνάμεις εἶναι διαφορῶν εἰδῶν καὶ βαθμῶν. Ὁ πατήρ ἔχει δύναμιν ἐπὶ τοῦ υἱοῦ του, ἢ γυνὴ ἔχει δύναμιν ἐπὶ τοῦ συζύγου της, ὁ στρατηγὸς ἐπὶ τοῦ στρατιώτου, ὁ δανειστὴς ἐπὶ τῶν χρεωστῶν του, ὁ διδάσκαλος ἐπὶ τῶν μαθητῶν του, ὁ βασιλεὺς ἐπὶ τῶν ὑπηκόων του. Καὶ τὰ ἠθικὰ δ' ἀντικείμενα καὶ ἡ κοινὴ γνώμη εἶναι δυνάμεις τὰς ὁποίας ἔχει τις εἰς τὴν ἐξουσίαν του, ἢ ἄλλοι ἔχουσιν ἐπ' αὐτοῦ. Ἐπομένως δὲ καὶ ὅποιος ἔχει πολλὰς ὁμοῦ δυνάμεις εἶναι καὶ δυνατώτερος. Οὕτως ὁ οἰκογενειάρχης παρ. χάρι. ὁ ὁποῖος ἔχει καλὸν χαρακτήρα, διαγωγὴν ἀμειπτον κτλ. ἔχει πλειοτέραν δύναμιν παρὰ τὸν ἔχοντα τὴν συνήθη νόμιμον δύναμιν τοῦ οἰκογενειάρχου.

Τὸ αὐτὸ δὲ θεωρεῖται καὶ ἐπὶ τῶν γνώσεων. Ἡ γνώσις δὲν εἶναι μία, ἀλλὰ διαφορῶν εἰδῶν, καὶ ἐπομένως ὅποιος γνωρίζει πλειότερα πράγματα, ἔχει καὶ πλειότερας γνώσεις. Σημειοῦμεν δὲ μόνον ὅτι ὁποιουδήποτε εἶδους ἢ βαθμοῦ γνώσις τὴν σήμερον εἶναι τὸ εὐκολώτερον μέσον τοῦ νὰ ἀπικτήσῃ τις πλούτη καὶ νὰ γίνῃ καὶ δυνατός.

Ὁ περίφημος μηχανικὸς τῆς Ἀγγλίας Βάτ, ἐγεννήθη μὲ μέγα πνεῦμα, ἐγνώριζεν ἐντελῶς τὰς ἐλαστικὰς ιδιότητας (τὴν δύναμιν) τοῦ ἀτμοῦ καὶ ἐφευρε τὸν τρόπον νὰ τὰς ἐφαρμόσῃ, νὰ κατασκευάσῃ δηλ. ἀτμομηχανάς. Ἀπέθανε δ' ὑπέρπλουτος, καὶ μέγας καὶ πολὺς εἰς τὴν πατρίδα του.

Ὁ Ναπολέων, λοχαγὸς τοῦ πυροβολικοῦ εἶχε γνώσιν μεγάλην πολέμου. Μὲ τὴν γνώσιν δὲ ταύτην κατέστη κύριος τῆς Εὐρώπης ἀπάσης. Ε.

ΠΕΡΙ ΤΩΝ ΕΝ ΑΣΘΕΝΕΙΑ, ΚΑΙ ΤΩΝ ΕΝ Τῷ

ΘΑΝΕΙΝ ΤΕΛΕΤΩΝ ΤΩΝ ΑΡΧΑΙΩΝ ΕΛΛΗΝΩΝ

(ἐκ τῆς Ἀρχαιολογίας.)

Οἱ Ἀρχαῖοι Ἕλληνες ὅταν ἐβλεπον ὅτι φίλος ἢ συγγενὴς των ἐπνεε τὰ λείψθια, ἐκρέμων πρὸ τῶν θυρῶν τῆς οἰκίας των κλάδους Ράμνου ἢ Δάφνης, ὡς μαρτυρεῖ ὁ Λαέρτιος. (1)

(1) Ὅρα τὸν βίον Βίανος τοῦ Βορουθενίτου.

- » Ῥάμνον τε καὶ κλάδον δάφνης
- » Ὑπὲρ θύραν ἔθηκεν
- » Ἄπαντα μᾶλλον, ἢ θνητεῖν
- » Ἔτοιμος ὦν ὑπουργεῖν. »

Καὶ τὸν μὲν Ῥάμνον ἐνόμιζον ὡς διώκτην τῶν πονηρῶν δαιμόνων, καὶ ἐκάλουν Ἀλεξίκακον, περὶ τοῦ ὁποῖου ὁ Εὐφορίων λέγει Ἀλεξίκακον φύε Ῥάμνον. Τὴν δὲ δάφνην ὡς ἐξιλίεωσιν τοῦ θεοῦ τῆς ἰατρικῆς, καὶ ἐκάλουν Ἄντηνον.

Οἱ μὲ ἀίφνιδιον θάνατον τελευτῶντες, ἐνομιζόντο οἱ μὲν ἄνδρες ὅτι ἐφρονεύοντο ἀπὸ τὸν Ἀπόλλωνα, αἱ δὲ γυναῖκες ἀπὸ τὴν Ἄρτεμιν. Ἐνῶ δὲ οἱ ἀσθενεῖς ἐξέπνεον, ἀνεγίνωσκον ἐπ' αὐτῶν εὐχὰς τινὰς πρὸς τὸν Ἑρμῆν, τὸν ψυχαγωγόν, καὶ ἐκάλουν αὐτὰς ἐξιτηρίου εὐχὰς· ἔτι δὲ οἱ παρεστῶτες φίλοι καὶ συγγενεῖς ἔστεκαν σιωπῶντες πέραξ τοῦ ἐκπνεύοντος, διὰ νὰ ἀκούσωσι τοὺς τελευταίους λόγους, τοὺς ὁποῖους ἤθελε προσφέρει, καὶ τοὺς ὁποῖους ἐφύλαττον εἰς τὴν μνήμην των διὰ παντός· ὅθεν καὶ ἡ Ἀνδρομάχη μοιρολογοῦσα τὸν ἔκτορα λέγει (1).

- » Οὐ γὰρ μοι θνήσκων λεχέων ἐκ χεῖρας ὄρεξας
- » Οὐδὲ τι μοι εἶπες πυκινὸν ἔπος, οὐ τέκων αἰεῖ.

Ὁ νεκρὸς μὲν ἐξέπνεε καὶ ἡ πρώτη φροντίς τῶν παρεστῶτων ἦτο νὰ κλείσωσι τοὺς ὀφθαλμούς, τὸ ὁποῖον ἐκάλουν Καθαίρειν, καταμύειν, συναρμόττειν, συγκλείειν τοὺς ὀφθαλμούς, ἢ τὰ βλεφάρα, ὅθεν καὶ τὸ καταμύειν πολλάκις, ἀντὶ τοῦ θνήσκειν παρα τοῖς συγγραφεῦσιν ἀπαντᾶται. Ἐσφιγγον δὲ καὶ τὸ στόμα, ἐπειδὴ ἐνομιζέτο ἀνοσίον νεκρὸς μὲ ὀφθαλμούς, καὶ στόμα ἀνοικτόν. Διὰ τοῦτο καὶ τὸ εἶδωλον τοῦ Ἀγαμέμνονος παραπονεῖται κατὰ τῆς Κλητεμνήστρας ὄχι τόσον διότι τὸν ἐφόνευσεν, ὅσον διότι δὲν ἔλαβε τὴν φροντίδα εὐθὺς νὰ κλείσῃ τοὺς ὀφθαλμούς, καὶ τὸ στόμα αὐτοῦ (2).

- » . . . Οὐδὲ μοι ἔτλη ἰόντι πῆρ ἐς Αἴδου
- » Χερσὶ κατ' ὀφθαλμούς ἐλέειν, σύντε στόμ' ἐρείσαι.

Καὶ οἱ ψυχῶράγοντες δὲ, ἐὰν εἶχον τὰς αἰσθήσεις των, ἐφροντίζον νὰ θέσωσι τὸ σῶμα αὐτῶν εἰς τὴν κοσμιωτέραν τάξιν, ὡς μαρτυρεῖ ὁ Ταλθύβιος, διηγούμενος τὸν θάνατον τῆς Πολυξένης εἰς τὴν Ἑκάβην [2] ἔπειτα τὶς ἀγορεύει τὴν φροντίδα, τὴν ὁποίαν ἔλαβεν ὁ Σωκράτης· ὅτι κατεκλίνθη καὶ ἐσκεπάσθη, ὅτε ἐμελλε νὰ ἀποδώσῃ τὸ πνεῦμα.

Ὁ Σουετῶνιος διηγεῖται περὶ τοῦ Αὐγούστου, ὅτι πρὶν ἐκπνεύσῃ, ἐκτενίσθη καλῶς, καὶ διορθώσας τὴν κεφαλὴν του, καὶ τὸ πρόσωπόν του, κατεκλίνθη καὶ ἐπλήρωσε τὸ κοινὸν χρέος. Ἄμμ' ἤθελεν ἐκπνεῦσαι οἱ φίλοι καὶ συγγενεῖς ἐτέντωναν τὸ σῶμα τοῦ ἀποθανόντος, καὶ διευθέτουν ὅλα τὰ μέλη αὐτοῦ, διὰ νὰ παγώσωσιν εἰς εὐταχτον θέσιν, καὶ τοῦτο ὠνόμαζον ἐκτείνειν, ἢ ὀρθοῦν τὸν νεκρὸν. Μετὰ ταῦτα ἔλουν τὸ λείψανον, καὶ τὸ ἤλει-

φον μὲ ἔλαιον, ὡς λέγει ὁ Ὀμηρὸς περὶ τοῦ Πατράκλου [1].

- » Καὶ τότε δὴ λούσαντο, καὶ ἤλειψαν λίπ' ἔλαιον. »

Οἱ καταδεδικασμένοι εἰς θάνατον πρὶν ἀποθάνωσιν, ἐποίουν ὅλα ταῦτα. Ὁ Σωκράτης ἐλούσθη μόνος πρὶν πῆρ τὸ κώνειον, καὶ ὁ Φιλοκλῆς ὁ ναύαρχος τῶν Ἀθηναίων, μετὰ τὴν ἐν Αἰγὸς ποταμῶ ἦτταν, καταδικασθεὶς εἰς θάνατον, πρὶν ἀποκεφαλίσθῃ, ἐλούσθη καὶ ἐνεδύθη μεγαλοπρεπῶς. Μετὰ τὸν θάνατον δὲ ἐνεδύον τὸν νεκρὸν μὲ τὰ καλλίτερα καὶ τιμιώτερα φορέματα αὐτοῦ, ὡς φαίνεται ἐκ τοῦ Ποιητοῦ [2].

- » Ἐν λέγεσι δὲ θέντες ἐάνῳ λιτὶ κάλυψαν
- » Ἐς πόδας ἐκ κεφαλῆς, καθύπερθε δὲ φάρεϊλευκῶ.

Καὶ ἐσκεπάζον τὸ πρόσωπον τοῦ θανόντος, ὅθεν καὶ ὁ Ἱππόλυτος λέγει πρὸς τὸν πατέρα του [3].

- » Κρύψον δὲ μοι πρόσωπον ὡς τάχος πέπλοις.

Ἐπειτα ἔθετον τὸν νεκρὸν εἰς ξυλοκράββατον, τὸν ὁποῖον ἐκάλουν Φέρετρον, καὶ φέρετρον, καὶ τοῦτο ἔλεγον προτίθεσθαι τὸν νεκρὸν· Ἐστόλιζον δὲ καὶ τὸ φέρετρον μὲ ἄνθη, καὶ ἐτίθουν ἐμπρὸς εἰς τὴν θύραν τοῦ κοιτῶνος· ἐτίθουν καὶ ἓνα ὄβολον, καὶ ὀλίγα γλυκύσματα εἰς τὸ στόμα τοῦ νεκροῦ. Καὶ τὸν μὲν ὄβολον, τὸν ὁποῖον ἐκάλουν Δανάκην, διὰ νὰ πληρώσῃ τὸν ναῦλον εἰς τὸν Χάρωνα, ὅστις ἐμελλε νὰ περάσῃ αὐτὸν ἐκ τῆς λίμνης, τὰ δὲ γλυκύσματα, τὰ ὁποῖα ἐκάλουν Μελιτοῦσαν, διὰ νὰ δώσῃ εἰς τὸν Κέρβερον, τὸν φρουρὸν τοῦ Ἅδου. Ἐτίθουν προσέτι καὶ μίαν ὑδρίαν γεμάτην ὕδατος πρὸ τῆς θύρας, διὰ νὰ νίψωσι τὰς χεῖρας των ὅσοι ἤγγιζον τὸν νεκρὸν, τὸ ὁποῖον ἐκάλουν· λούεσθαι ἀπὸ νεκροῦ.

Εἰς τὸ φέρετρον ἔμενον ὁ νεκρὸς ἐν τῇ οἰκίᾳ ἕως οὗ οἱ συγγενεῖς ἀπεφάσιζαν τὸν ἐνταφιασμόν του, ὅστις ἐγένετο τῇ ὀγδόῃ· ἡμέρᾳ, ἂν ὁ νεκρὸς ἦτο μεγάλου ἀξιώματος, ἢ τῇ τετάρτῃ, ἂν ἦτο κατωτέρου, ἢ τέλος τῆς δευτέρας, ἂν ἦτον ἐκ τοῦ κοινοῦ λαοῦ. Κατὰ τὴν ἡλικίαν δὲ καὶ ἡ ἐκφορὰ τοῦ τεθνεώτος ἐγένετο, ἂν μὲν ἦτο νέος, ἢ νέα ἐθάπτετο τὴν αὐγὴν πρὸ τῆς ἀνατολῆς τοῦ ἡλίου, ἂν δὲ προβεθεῖκαίς ἡλικίας, μετὰ τὸ γεῦμα. Νὰ ἐνταφιάσωσιν οἱ Ἀρχαῖοι τὴν νύκτα ἐνόμιζον ἀνοσιώτατον, ὅθεν καὶ ἡ Κασσάνδρα καταρωμένη τὸν Ταλθύβιον λέγει [4].

- Ἡ κακὸς κακῶς ταφήσῃ, νυκτὸς, οὐκ ἐν ἡμέρᾳ.

Εἰς τὴν καιρὸν τῶν Τρωϊκῶν τὸ φέρετρον φαίνεται ὅτι δὲν ἦτον ἐν χρῆσει, ἀλλ' ἔφερον τὸν νεκρὸν εἰς τὰς χεῖρας, κρατοῦντες· ὁ μὲν τὴν κεφαλὴν, ὁ δὲ τοὺς πόδας, καὶ ὁ δὲ τὰς χεῖρας, ὡς ὁ Ποιητὴς λέγει περὶ Πατρίκλου [5].

- » Ὅπισθεν δὲ κάρη ἔχε δῖος Ἀχιλλεύς.

Καὶ τοῦτο ἔλεγον· φοράδην πέμπειν.

[1] Φύρπιδ. ἐκίβ. 568.

[2] Ἰλιάδος ε. 350.

[3] Ἰλιάδ. ε. 352

[4] ἐν Τρωάσι 446.

[5] Ἰλιάδ. ψ. 136.

(1) Ἰλιάδ. ω. 743.

(2) Ὀδυσσ. λ. 419.

Ἀφοῦ εὐρέθη τὸ φέρετρον, ἐπὶ τοῦ ὀποίου, ὡς προείπαμεν, ἐτίθουν τὸν νεκρὸν, ἐσήκωναν αὐτὸν ἐπὶ τῶν ὤμων καὶ τοῦτο ἐκάλουν Ἄρδην φέρειν.

» Φέρουσιν ἄρδην πρὸς τάφον τε καὶ πυρᾶν.

Συνώδευον τὸν νεκρὸν οὐχὶ μόνον οἱ ἄνδρες, συγγενεῖς τε καὶ φίλοι, ἀλλὰ καὶ αἱ γυναῖκες κλαίουσαι, μὲ τὴν κόμην τῆς κεφαλῆς ἐκπεπλεγμένην. Ποῖν σηκώσωσι τὸ λείψανον ἐπλησίαζον ὅλοι οἱ συγγενεῖς καὶ φίλοι νὰ δώσωσιν εἰν τὸν θανάτῳ τὸν τελευταῖον ἀσπασμόν, ὡς λέγει ὁ Εὐριπίδης περὶ τοῦ Ἀδμήτου.

» Ὑμεῖς δὲ τὴν θανοῦσαν, ὡς νομίζεσθε

» Προσεῖπατ' ἐξιοῦσαν ὑστάτην ὁδόν.

Ἡ πομπὴ τῆς ἐκκομιδῆς τοῦ νεκροῦ ἐγένετο μὲ εὐταξίαν μεγάλην, δηλαδὴ εἰς τοὺς ἀξιωματικούς καὶ πολεμικούς ἄνδρας, οἵτινες χάριν τιμῆς ἐφέροντο πολυτάκως ἐπὶ τῶν ἀσπίδων των, προηγούντο οἱ ἵππεῖς, καὶ αἱ ἄμαξαι, ἔπειτα τὸ λείψανον, καὶ ὀπίσω οἱ πεζοί, ὡς δηλοῦται ἐκ τοῦ Ὀμήρου.

» Πρόσθε μὲν ἵππεῖς, μετὰ δὲ νέφος εἶπετο πεζῶν

» Μύριοι ἐν δὲ μέσοισι φέρον Πάτροκλον ἑταῖρον.

Ἄν ὁμως ὁ νεκρὸς ἦτο πολὺ μεγάλης ὑπολήψεως καὶ γέρων, ὅλοι ἐπορεύοντο πεζοί, καὶ τοῦτο ἔλεγον Ἐκπέμπειν, παραπέμπειν, προπέμπειν.

(Ἀκολουθεῖ.)

ΑΙ ΕΞΕΤΑΣΕΙΣ ΤΟΥ ΠΑΡΘΕΝΑΓΩΓΕΙΟΥ ΤΗΣ ἉΓΙΑΣ ΦΩΤΕΙΝΗΣ.

Τὴν προπαρελθοῦσαν Κυριακὴν εἰς τὰς 18 τοῦ τρέχοντος, ἔλαβον χώραν αἱ ἐξετάσεις τοῦ Παρθεναγωγείου τῆς Ἁγίας Φωτεινῆς, ἐνώπιον τῶν Θ. Ἐπισκόπων Ξανθοῦπόλεως, Κ. Καισαρίου καὶ τοῦ πρώην Ἐρυθρ. Κ. Ἀνθίμου, (ἀπόντος τοῦ Ἁγίου Σμύρνης εἰς περιοδείαν), ἐνώπιον πολλῶν λογίων ἀνδρῶν τῆς πόλεώς μας, καὶ ἐνώπιον πολυπληθοῦς ὀμνηγύρεως, ἥτις τὰ κρινὰ καλὰ προτιθεμένη πάντοτε εὐπρεστέτη καὶ πάλιν νὰ τιμῆσθαι διὰ τῆς παρουσίας τῆς τὸ ἀγλαὸν ἐκεῖνο τῆς παιδείας τέμενος, καὶ τὸ λαμπρὸν καὶ ἄξιον λόγου τῶν Μουσῶν καταγωγίον· περιττὸν δὲν εἶναι νομίζομεν, νὰ εἴπωμεν ἐνταῦθα ἐκ προοιμίων, ὅτι ἡ ἰδέα μας περὶ τῆς σχολῆς ταύτης εἶναι αὐτὴ ἐκείνη τὴν ὁποῖαν ἄλλοτε ἐξεφράσθημεν, καὶ ἐλπίζομεν νὰ μὴν ἀπατώμεθα· διότι καὶ τὸ πολυπληθὲς ἀκροατήριον τοσοῦτον συνεκινήθη ὥστε καὶ ἐγνώρισεν, ὅτι ὄχι μόνον εἰς αὐτὴν Σχολὴν ἐκπαίδεύονται κοράσια τὰ ὅποια θὰ γίνωσιν μίαν ἡμέραν καλαὶ μητέρες, ἀλλὰ ὅτι καὶ τὸ ἔθνος θέλει ἰδεῖ εἰς τὸν ὀρίζοντά του ἐπανερχομένης πολὰς Σαφροῦς καὶ Ἀσπασίας τὰς ὁποίας στερεῖται.

Πασίγνωστον εἶναι, ὅτι ἡ διανοητικὴ ἀνάπτυξις εἰς τὸ θῆλυ γένος εἶναι ἀπαραιτήτως ἀναγκαῖα, καὶ ἀναγκαιοτάτη μάλιστα εἰς τοὺς κατὰ τοὺς ὁποίους ζῶμεν καιρούς. Ἐὰν ρίψωμεν ὄμμα εἰς τὴν ἀρχαίαν Ἱστορίαν, θέλωμεν παρατηρήσει γυναῖκες ὄχι μόνον οὐδὲν διαφερούσας ἀνδρῶν κατὰ τὰς γνώσεις, ἀλλὰ καὶ ἂν πιστεύσωμεν τὴν Ἡρόδοτον, μετεχούσας καὶ ἀπὸ τὰς ἐργασίας αὐτῶν. Σήμερον ἐὰν ἐγένετο τοῦτο ἴσως ἤθελεν εἶσθαι παράδοξον, τότε ὅμως ὅτε ἐγνώριζον ὅτι ἡ γυνὴ οὐδὲν διαφέρει τοῦ ἀνδρὸς, οὔτε κατὰ τὰ δικαιώματα, οὔτε κατὰ τὸ λογικὸν οὔτε, οὔτε, οὔτε, ἐφρόνουν καὶ ὅτι πραγματικῶς δὲν ἔπρεπε νὰ ὑπάρχωσιν εἰς τὸν κόσμον ὄντα τῆς αὐτῆς ὕλης, καὶ τῆς αὐτῆς τάξεως ἄνισα καὶ διάφορα. Οἱ Αἰῶνες θουμάζουσιν ἔτι τὰ ὀλίγα μείναντα τῆς Σαπφροῦς ἔπη· τὸ πάλαι πολλὰ ὑπῆρχον ταύτης ὁμοιοὶ καὶ ἀπὸ τῶν ὁποίων τὰ χεῖλη χεῖμαρρος ἔρρεε λόγων σοφῶν.

« Ὡστε νηφάδες χιόνος πίπτουσι θαμειαί. »

Τὸ κορασιακὸν τοῦτο Σχολεῖον τῆς Ἁγίας Φωτεινῆς, παρουσιάζει πρὸ τινῶν ἐτῶν χαρακτῆρα σπουδαιότατον, διὰ τοὺς ὁποίους παρθεττει ἡμῖν καρπὸς ὄχι μόνον ἀλληλοδιδασκτικῆς διδασκαλίας ἀλλὰ καὶ Ἑλληνικῶν μαθημάτων. Τοῦτο χρεωστοῦμεν νὰ τὸ ὁμολογήσωμεν· χρεωστοῦμεν καὶ νὰ εἴπωμεν ὅμως, ὅτι ταῦτα ὠφείλονται εἰς τὸν καλὸν καὶ ἀγαθὸν Κ. Δημ. Μαρκουλίδην, ὅστις ἐκ μόνης τῆς ἀγαθῆς προεραϊσεῶς του ὀρμώμενος, θυσιάζει πολὰς μὲν τῆς φιλοτιμίας ἀπαιτήσεις, πολλὰ δὲ ἄλλα συμφέροντα· καὶ ἅς τὸ εἰπῶμεν. ὁ Μαρκουλίδης μισθοῦται μόνον ὡς ἀλληλοδιδάσκαλος, ὅθον παραθέτων ὁ ἀξιότιμος οὗτος ἀνὴρ εἰς τὴν κοινὴν ταύτην τράπεζαν κατὰ περισσώτερον τοῦ δέοντος, ἦτοι προόδους τοιαύτας δωρεάν, δὲν εἶναι τῶντι πολλῶν ἐπαίτων ἀξίος; ἡ Σμύρνη δὲν πρέπει νὰ χρεωστῆ εἰς τὸν ἀνδρα τοῦτον χάριτας καὶ χάριτας ὄχι εἰς ἀπλοῦς μόνον λόγους περιοριζομένης ἀλλὰ καὶ εἰς πράξεις;

Πολυτάκις εἶδομεν τὸ Παρθεναγωγεῖον τοῦτο, καὶ τὸν διδάσκαλον αὐτοῦ διδάσκοντα ἐπὶ κεφαλῆς τετρακοσίων κορασίων πολυτάκις· καὶ ἡ μὲν Σχολὴ μᾶς ἐφάνη ὁμοία νηὸς θαλασσοβρέκτου καὶ ποντοπόρου κατεπεφορτομένης ἐπιβατῶν, ὁ δὲ διδάσκαλος ὁμοιος ναύτου ἀτρομήτου γενναίως πηδαλιουχοῦντος ἐν αὐτῇ. Πρὸ ἐπτὰ ἐτῶν διαιρεῖται αὐτὴ εἰς τρία τμήματα ἐκ τῶν ὁποίων τὸ μὲν πρῶτον καλούμενον Νηπιακόν, περιέχει πολλὰς μαθητρίδας διδασκομένης Γραφῆν, Ἀνάγνωσιν, Ἀριθμητικὴν καὶ χειροτεχνήματα· τὸ δὲ δευτέρον εἶναι τὸ ἰδίως Ἀλληλοδιδασκαλεῖον καὶ τοῦτο ὡσαύτως περιέχει πολλὰς μαθητρίδας. ἴσως ὑπὲρ τὰς διακοσίας, διδασκομένης τὰ ἐφεξῆς μαθήματα· ἦτοι, Γραφῆν, Ἀνάγνωσιν, Ἀριθμητικὴν, Κατήχησιν, Γραμματικὴν καὶ χειροτεχνήματα· τὸ δὲ τρίτον